

κατήργησε τὴν πολλὴν τῶν ἀνακτόρων πολυτέλειαν. Μὴ ἐκλάβωμεν ὅμως κατὰ γράμμα ὅσα λέγει ὁ Λιβάνιος περὶ τῆς ἀλλῆς τοῦ Κωνσταντίου. Κατὰ τὸν περιώνυμον σοφιστὴν ὁ Ἰουλιανὸς εὗρεν ἐν τοῖς ἀνακτόροις «μαγείρους μὲν χιλίους, κουρέας δὲ οὐκ ἑλάττους, οἰνοχόους δὲ πλείους, σμῆνη τραπεζοποιῶν, εὐνούχους ὑπὲρ τὰς μυίας παρὰ τοῖς ποιμέσιν ἐν ἤρῃ». Ταῦτα εἶναι ὑπερβολή. Ὅπωςδὴποτε τὸ κύριον τοῦ Ἰουλιανοῦ μέλημα ἦτο ἡ τοῦ ἀρχαίου θρησκευματος ἀνόρθωσις, πρὸς πραγμάτωσιν δὲ τοῦ μωροῦ τούτου ὄνειρον κατησώτευσεν ἐπὶ ματαίῳ θησαυροῦς πρακτικῆς δραστηριότητος. Ὡς ἐραστὴς παράφρων ἱστάμενος ἐνώπιον τοῦ πτώματος ἐρωμένης περιποθίτου ἐφαντάζετο ὁ ταλαίπωρος ὅτι δύναται διὰ τῶν ἀσπασμῶν αὐτοῦ καὶ τῶν περιπτύξεων νὰ ἐμφυσησῆ ζωὴν εἰς σῶμα σφῆζον μὲν ἔτι καλλονὴν ἀπαράμιλλον ἀλλ' οὐδὲν ἦτιον ἄψυχον κατακείμενον. Θέαμα οἰκτρόν, τοῦ ὁποίου ὅμως ἀνάγκη νὰ παρακολουθήσωμεν τὰς περιπετείας.

Ὁ ἱεροφάντης τῶν ἑλευσινίων ἐπέμφθη μετὰ δώρων πολλῶν, ἐν συνδιᾷ τοῦ Χρυσανθίου καὶ τοῦ Μαξίμου, τῶν ἀρχαίων τοῦ βασιλέως διδασκάλων, ἵνα ἀναλάβῃ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν τῆς Ἑλλάδος ἱερῶν. Ὁ δὲ Ὀρειβάσιος, ὁ ἰατρός καὶ φίλος τοῦ Ἰουλιανοῦ, ἔδραμεν ἐκ διαταγῆς αὐτοῦ εἰς Δελφούς ἵνα ἀνορθώσῃ τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἀλλ' ὅποια ἦτο ἡδῆ ἡ παρακμὴ τοῦ ἄλλοτε τοσοῦτον ἐνδόξου καὶ πλουσίου τούτου ἱεροῦ δηλοῦται ἐκ τοῦ χρησιμοῦ τοῦ δοθέντος τότε εἰς τὸν ἀπεσταλμένον τοῦ αὐτοκράτορος, χρησιμοῦ ὅστις, διασωθεὶς εἰς ἡμᾶς ὑπὸ Γεωργίου τοῦ Κεδρηνοῦ, εἶχεν ὡς ἑξῆς:

Εἶπατε τῷ βασιλεῖ, χαμαὶ πέσε δαίδαλος ἀυλά,
 Οὐκέτι Φοῖβος ἔχει καλύβαν, οὐ μάντιδα δάφνην,
 Οὐ παγὰν λαλέουσαν. Ἀπέσβεσο καὶ λάλον ὕδωρ (1).

Δὲν νομίζει τις ὅτι ἀκούει τὸν ἔσχατον τῆς Πυθίας ἀποχαιρετισμὸν καὶ τὸ ἐπίγραμμα ὅπερ αὕτη προέτεινε νὰ χαραχθῆ ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτῆς; Συγχρόνως ἤρχισαν ἀνοικοδομούμενοι καὶ καλλωπιζόμενοι πολυάριθμοι ναοὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν, εἰς τὴν Ἡπειρον, εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἡ Νικόπολις καὶ ἡ Ἐλευσίς προέκυπτον λαμπραὶ ἐκ τῶν ἐρειπίων αὐτῶν ὁ ἐν Ἀθήναις μηδέποτε ἐκλιπὼν ἀρχαῖος βίος ἐφαίνετο λαμβάνων νέαν ζωὴν οἱ ἀγῶνες καὶ αἱ πανηγύρεις τῶν Δελφῶν, τοῦ Ἄργους, τῆς Ὀλυμπίας, τοῦ Ἀκτίου, τῆς Ἀντιοχείας ἐτελέσθησαν μεγαλοπρεπῶς, κατὰ τὸ πάλαι ἔθος τὰ γυμνάσια ἐπληρώθησαν ἀθλητῶν ἰδίως δὲ ἐπροστατεύθησαν αἱ φιλοσοφικαὶ σχολαὶ ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ὅστις, γράψας ἐγκώμιον τῆς βασιλίδος Εὐσεβίας, παραβάλλει ἐν αὐτῷ τὴν σπουδὴν τῆς φιλοσοφίας ἐν Ἑλλάδι πρὸς τὰς οὐδέποτε ἐκλείπουσας πηγὰς τοῦ Νείλου καὶ ἐπιφέρει· «οὐκ οὖν οὐδὲ ἐξ Ἑλλήνων παντελῶς οἴχεται φιλοσοφία οὐδὲ ἐπέλιπε τὰς Ἀθήνας, οὐδὲ τὴν Σάρτην, οὐδὲ τὴν Κόρινθον· ἥμιστα δὲ ἐστὶ τῶν πηγῶν ἕκῃ τὸ Ἄργος πολυδίψιον». Πρὸ πάντων ὅμως αὐτὸς ὁ Ἰουλιανὸς εὐλαβῶς ἐξεπλήρου τὰ τοῦ ἀρχιερέως καθήκοντα, διορίσας ἐπιτρόπους αὐτοῦ, ὡς τοιούτους, εἰς διαφόρους ἐπαρχίας, φιλοσόφους καὶ ἱερεῖς, ὅσους ὑπελάμβανε ἐπιτηδεῖους εἰς ἐκτέλεσιν τῶν μελετωμένων, καὶ ὧν τινες ἐπέτυχον τῷ ἔτι τὴν ἐνιαχοῦ εἰρηνικὴν τῶν ἀρχαίων ἱερῶν ἀνόρθωσιν, ὡς λ. χ. ὁ ἐπιτραπεὶς τὸ κατὰ τὴν Λυδίαν Χρυσάνθιος.

Πρὸς δὲ τοὺς χριστιανούς ὁ Ἰουλιανὸς προσηνέχθη ἐν γένει μετροπαθῶς καὶ σχε-

(1) Ἡ γνησιότης τοῦ χρησιμοῦ τούτου ἀμφισβallestαι σφόδρα ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἐρμηνευτῶν, οἵτινες θεωροῦσιν αὐτὸν ἐπιπόνημα χριστιανικῶν τῶν μεταγενεστέρων αἰώνων.

